

تنگاهای صنعت دارو

طولانی در پیش است. صنعتی که امروز با ارزش افزوده بسیار بالائی در حال تلاش و پیشرفت است تنها منحصر به یک بخش از آن می‌باشد. توضیح اینکه صنعت داروسازی که در یک تقسیم‌بندی کلی به دو بخش تهیه مواد و فرمولاسیون تقسیم می‌شود، در مملکت ما توانسته است در بخش دوم یعنی فرمولاسیون یا چگونگی ساخت دارو موفقیت‌های چشمگیری داشته باشد و در مورد اول یعنی تهیه مواد همچنان وابسته است و متأسفانه در صد میزان این وابستگی بسیار بالا و شاید هم نسبت به دیگر صنایع بالاترین ضریب را داشته باشد.

این موضوع که خود را بصورت واردات نشان می‌دهد ارتباط صد در صد مستقیم با مسائل ارزی و سیاسی دارد. بطوریکه همواره صنعت داروسازی در این تنگنا متأثر از تصمیمات سیاسی و بخصوص اقتصادی می‌گردد. تحریم‌های اقتصادی دنیا، بالا و پائین رفتن نرخ ارز، عدم تخصیص ارز مورد نیاز، قطع ارتباط با بعضی از کشورهای بیگانه بدلاًی مختلف، صدور بخشنامه‌های بانکی و حتی چگونگی ترخیص کالا و ... هر کدام بلافضله به نوبه خود این صنعت را متأثر می‌سازند.

کافی است توجه داشته باشیم ورود بعضی ماشین‌آلات داروسازی یا قطعات یدکی آنان بدلاًی برخوردهای سیاسی از طرف کشورهای اروپایی به جمهوری اسلامی ایران منوع شده است، بدنبال آن باید نتیجه گرفت که ساخت داروهایی که با آن

مقدمه:

با توجه به مشکلات کمبود دارو، و مسائل متعددی که این روزها باعث اختلال در تولید دارو شده و از آنجاییکه بی‌توجهی به بعضی از علت‌های اساسی موجود بدليل پرداختن به حل مقطعي و فوري معلول، موجبی خواهد شد که بر مشکلات صنعت دارو در آينده نزديك باز هم افزوده شود، برآن شدیم تا به اصلی‌ترین تنگاهای این صنعت در موقعیت خاص فعلی پردازیم.

عدم استقلال یا وابستگی:

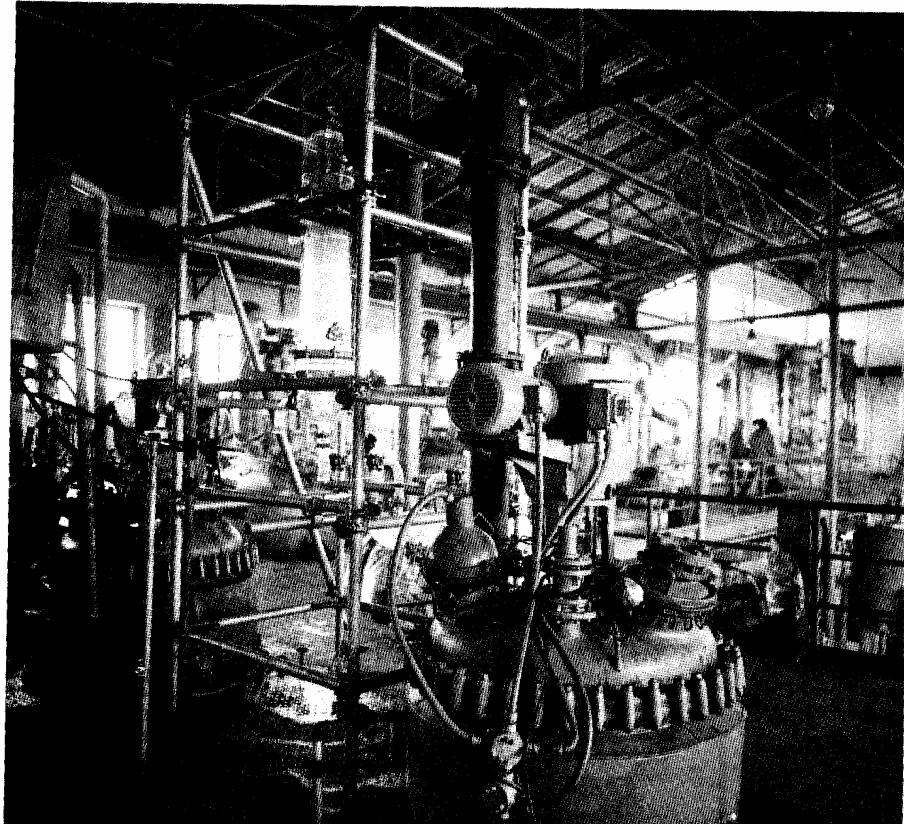
على رغم اینکه صنعت داروسازی بصورت فعلی قدمت قابل توجهی دارد و در طول سالها تجربه بخصوص بعد از پیروزی انقلاب اسلامی توانسته است با تکیه بر متخصصین این رشتہ از صنعت وظیفه خود را در خصوص تأمین بخش مهمی از داروی مصرفي مملکت ایفا نماید لکن باید اذعان کرد که میزان وابستگی بسیار بالای این صنعت همچنان به قوت خود باقی مانده است.

اهم این وابستگی‌ها مربوط به مواد اولیه مصرفي شامل: مواد مؤثره و جانبی، ماشین‌آلات و قطعات یدکی و بالاخره مواد بسته‌بندی است. گرچه اقدامات نسبتاً خوبی در خصوص تهیه موادر فوق در یکی دو سال اخیر شروع شده و نوید عدم وابستگی را در آینده به ما خواهد داد لکن تا رسیدن به آن مرحله راه

مجدداً تکیه براین نکته لازم است که وابستگی صنعت دارو و عدم رسیدن به استقلال نسبی چنانچه حل نشود نه تنها مشکل امروز بلکه بعنوان مشکل سالهای آتی نیز باقی خواهد بود.

استفاده از سوپریسید ارزی:
اولاً به دلیل اهمیت دارو که به سلامت مردم وابسته بوده در بودجه سال جاری چنین اتخاذ تصمیم شد که دارو مشمول سوپریسید ارزی گردد.
بی‌شک یکی از مشکلاتی که در شرایط فعلی در صنعت دارو پیش آمده ناشی از همین تصمیم می‌باشد.

ماشین‌ها انجام می‌شود در داخل مقدور نبوده و یا من بعد مواجه با مشکلات و تأخیراتی است.
خلاصه آنکه روند تولید دارو به دلیل وابستگی بالای آن همواره با کش و قوس‌هایی مواجه می‌باشد، بخصوص اینکه جمهوری اسلامی جزء کشورهایی است که بدلیل استقلال مکتبی همیشه مورد بعض و کینه بسیاری از کشورها بخصوص ابرقدرتها بوده و هست. نتیجه اینکه تشویق و توجه به تولید ماشین‌آلات، قطعات یدکی و بخصوص مواد اولیه داروئی و حتی مواد واسطه‌ای مورد نیاز می‌باشد. یکی از موارد مهم دستور کار مسئولین باشد.



در ایران اعلام شده و این گذشته بصراحة بیان شده که مصرف سرانه دارو رقم بالائی را تشکیل نمی دهد لکن معلوم نیست که به چه علت با اینهمه دلایل روشن موضوع مورد توجه قرار نمی گیرد و بر عکس سعی در پائین نگهداشت قیمت دارو می شود.

خلاصه آنکه ناهمانگی بین کارشناسان و مسئولین بقدرتی زیاد است که هر روز که می گذرد مسئله دارو عمیق تر و بغرنج تر می شود. چنین بنظر می رسد برای گذر از این تنگنا باید به دو نکته توجه نمود:

- الف)** ارز تخصیصی ۷۰ ریالی را به تعدادی از داروهای وارداتی و تولیدی اختصاص داده و سریعاً برای باقی مانده نیاز از ارز شناور استفاده شود.
- ب)** بیش از این اصرار بر پائین نگهداشت قیمت دارو نداشته بلکه در حد معقول و کارشناسانه ای متناسب با افزایش هزینه های ارزی و خدماتی قیمت دارو افزایش یابد.

کمبود نقدینگی:

کمبود نقدینگی با توجه به شرایط جدید اقتصادی و انتخاب نرخ ارز واحد، یکی از مشکلاتی است که در بسیاری از صنایع خودنمایی می کند. لکن بدليل اینکه وابستگی دارو به ارز ۷۰ ریالی بیشتر از سایر صنایع بوده، مشکلات بیشتری دارد. بعلاوه تا سال گذشته دارو از تسهیلات قابل توجه بانکی هم استفاده می کرده که در سال جاری همه آن موارد متوقف شده است.

گرچه همانگونه که گفته شد استفاده از ارز شناور حتمی خواهد بود اما توجه داشته باش که کمبود نقدینگی الزاماً با خرید مستقیم ایجاد نشده و چه بسا بصورت غیرمستقیم هم نیاز به نقدینگی بیشتر را تحمل می نماید. به عنوان مثال خرید مواد بسته بندی داخلی که تا سال گذشته به قیمت ارز ۷۰ ریالی یا ۶۰۰

در تلقی مسئولین رده بالای مملکت، این بوده و هست که با تخصیص مقدار معینی ارز و پرداخت سوبیسید ارزی مشکل تأمین ارز و بالطبع عدم افزایش قیمت دارو در سال جاری حل خواهد شد. در حالیکه واقعیت از نظر مسئولین اجرائی مملکت چنین نیست و ارز تخصیصی کفايت تأمین داروی مصرفی را ننموده و تثبیت قیمت دارو در شرایط فعلی مملکت نه تنها به صلاح نیست بلکه غیرممکن است. در عمل چنین شد که آنان حرف خود را زده و اینان بدليل عدم توانایی در اجرای مصوبه مورد نظر اجباراً و بطور ناقص کار خود را انجام می دهند.

سخن اینست که اگر قرار باشد برای کالائی سوبیسیده داده شود باید کامل باشد نه اینکه فقط توجه به بخشی از هزینه ها یعنی استفاده از ارز هفتاد ریالی باشد و به دیگر هزینه هایی که افزایش آنها کم هم نیست اصلاً توجهی نشود.

اعمال سیاست سوبیسید بر امر دارو و عدم دست یابی به نتیجه مورد نظر مسئولین یعنی تثبیت قیمت دارو در عمل، خود عاملی در جهت مغشوشه شدن اوضاع فعلی دارو شده است.

جالب اینجاست، در عین حال که از طرف مسئولین رده بالا اعلام می شود ارز دارو بصورت ۷۰ ریالی تأمین و در آینده نزدیک مشکلات کمبود دارو حل می شود، واردات آن با ارز شناور انجام شده و در بعضی موارد در ارگانهای رسمی تا ۲۰ برابر قیمت قبلی، آنهم بصورت مجاز، به فروش می رسد.

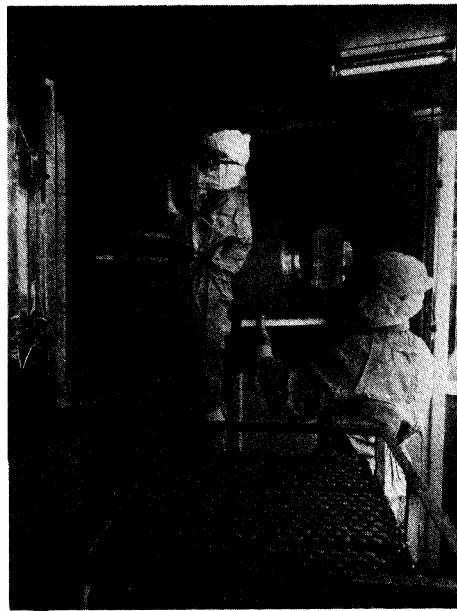
نکته مورد توجه در خصوص قیمت دارو این است که دارو بدليل قیمت ارزان، سالهاست که مصرف بی رویه و حتی ناصحیح دارد و همواره در سالهای اخیر بحث افزایش قیمت آن مطرح بوده، حتی این مسأله با بسیاری از کشورهای متفرق و متوسط جهان هم مقایسه شده و بارها علت قاجاق دارو، قیمت پائین آن

هرگدام به نوبه خود سنگ هائی بر سرراه ادامه روند تولید است، توضیح کارشناسان امر در خصوص افزایش قیمت دارو برای مسئولین رده بالای مملکت به هیچ نتیجه مشخصی نرسیده است و موضوعی که مدتهاست برای دیگر صنایع حل شده در مورد صنعت دارو همچنان در پرده ابهام قرار دارد. برای همه افرادیکه دست اندر کار هستند بوضوح معلوم است که با این افزایش هزینه ها، کمبود نقدینگی (که خود با دریافت وام باعث هزینه اضافی می گردد) تولید کم و ... چاره ای جز ایجاد تعادل بین هزینه ها و درآمد و به عبارت صحیح تر افزایش قیمت وجود ندارد.

در حالیکه مرجعی که می باشد این موضوع را تصویب نماید کار را بعهده تعیق می اندازد. نتیجه حالت ابهام و انتظار بالاجبار چیزی جز تقلیل میزان تولید و عرضه کم تر آن به بازار نخواهد بود. بالاخره باید تکلیف آنانی که با ارز شناور ماده اولیه یا بسته بندی وارد کرده اند روش شود و مبالغ هزینه شده در محصول نهائی نشان داده شود و إلا رغبتی برای تولید و بخصوص ادامه تولید نخواهد بود.

بهر صورت صاحبان صنایع و مسئولین کارخانجات داروئی منتظر قطعی شدن قیمت دارو و تعین وضعیت خود از جهت سود و زیان سال جاری هستند و در صورت ادامه روند فعلی ضریب های بسیار جدی تری براین صنعت وارد خواهد شد.

با کمال تأسف باید به این واقعیت اعتراف کرد که: صنعت دارو با روند فعلی، وضعیت نامطلوبی دارد و چنانچه در خصوص حل مسائل ارزی، بانکی و مشکلات مطروحه اقدام جدی صورت نگیرد در آینده نزدیک با مشکلات جدیدتری در این رشتہ از صنعت روپرو خواهیم بود و هیچ شک نداشته باشیم هرگونه تصمیمی که آن موقع اتخاذ شود دیر خواهد بود.



ریالی بوده در سال جاری به قیمت ۱۶۰۰ ریالی مطرح است و در شکل خرید مستقیم ارز شناور کافی است هزینه های ریالی معادل یک میلیون دلار را در طول سال گذشته و سال جاری با هم مقایسه کنیم در سال جاری یک میلیارد و ششصد میلیون ریال نیاز دارد در حالیکه در سال گذشته با یکصد میلیون ریال مسئله قابل حل بود.

بی شک تأمین چنین مبالغ بالایی از عهده کمتر کارخانه داروسازی آنهم بصورت یکجا و در یک نوبت برمی آید.

پیشههاد دادن وام به هر شکل ممکن می باشد بصورت جدی در دستور کار بانکها قرار گیرد در غیراینصورت آینده صنعت دارو با مشکلات بیشتری مواجه خواهد شد.

ابهام حاکم بر قیمت دارو:

على رغم مسایل مطروحه، مشکلات ارزی، کمبود مواد اولیه، اظهارات و بخششمه های جدید بانکی که